

20. marts 2003

UPA 2003/40

**Tunngaviusumik atuarfiit namminersortut angerlarsimaffimmilu atuartitaaneq
il.il.**

pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut

pillugu

Inatsisartut Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliaata

ISUMALIUTISSIISSUTAA

**inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerpeqarnissaanut
saqqummiunneqartoq**

Inatsisartut Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliaat
suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartuni ilaasortaq Doris Jakobsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartuni ilaasortaq Isak Davidsen, Atassut, siulittaasup tullia
Inatsisartuni ilaasortaq Jens Napaattooq, Siumut
Inatsisartuni ilaasortaq Henriette Rasmussen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartuni ilaasortaq Marie Fleischer, Demokraatit

Tunngaviusumik atuarfiit namminersortut angerlarsimaffimmilu atuartitaaneq
il.il.pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut nassuiaatitai ilanngullugit
Inatsisartut Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliaata
misissuataarpaa.

Ataatsimiititaliap immikkoortut ataani taaneqartut oqaaseqarfigissavai:

- 1) Inatsisissatut siunnersuummut tunngaviusumik isummerneq
- 2) Tapiissutit
- 3) Tunngaviusumik atuarfiit namminersortut Kalaallit Nunaanni
- 4) Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Inatsisissatut siunnersuummut tunngaviusumik isummerneq

Inatsisini Tunngaviusuni § 76-imi aalajangersarneqarpoq:

„Meeqqat atualersussanngorlutik ukioqalersimasut tamarmik meeqqanut kikkunnnulluunniit atuarfinni akeqanngitsumik atuartinneqarsinnaapput, angajoqqaat angajoqqaalluunniit sinnerlugit meeqqanik nakkutiginnittut meeqqatik meeqqanut tamanut atuarfinni ilinniartitaanermit minnerunngitsumik atuartinneqartikkunik taava piunaffigineqarsinnaanngillat meeqqat taakku meeqqanut kikkunnnulluunniit atuarfiusunut atuariatortissagaat.“

Inatsisini Tunngaviusuni aalajangersakkap qulaani taaneqartup kingunerissavaa meeqqat atuarfiata atuartitsissutigisinnaasaanit allaasumik angajoqqaat meeqqamik atuartitaanissaannut periarfissaqartut.

Inatsisit Tunngaviusut aalajangersagaat Kalaallit Nunaannuttaaq atuuttuummata siunnersuut manna tunngavigalugu inatsisitigut tunngavilimmik pisortat atuarfiutaannit qinigassanik allanik, tunngaviusumik atuarfinnik namminersortunik aamma angerlarsimaffimmi atuartitaanermik pilersitsisoqarsinnaalissammat, ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut ilaasortaasa Siumu-meersut, Atassummeersut Demokraatineersullu naammagisimaarpaat.

Amerlanerussuteqartut meeqqat atuarfianni atuartitaanermi piunasaqaatit assinginik atuarfik namminersortoq minnerpaamik eqquutsitsisussaammat iluarisimaarlugu maluginiarpaat.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut ilaasortaataata Inuit Ataqatigiinneersup innuttat ilaasa nammineq akilikkaminnik tunngaviusumik atuarfimmik ingerlatsiniarlutik suliniuteqarnerat akornuserniangilaa. Naluneqanngilaq atuarfimmi namminersortumi atuartitaanerup angerlarsimaffimilu atuartitaanerup inatsisitigut tunngaviusutigut qulakkiigaalluni piginnaatitaaffiunera , maannalu meeqqat atuarfiat pillugu peqqussummi atuuttumi aammattaaq mattusimaneqanngimmat.

Taamaammat atuarfimmik namminersortumik suliniuteqartut meeqqat atuarfiat pillugu peqqussummi periarfissanik atueqataaqqullugit, nunami matumani atugassarisaasut tunngavigalugit suleqataaqqullugit, meeqqallu peqatigiillutik qanoq aallaaveqarnera apeqqutaatinnagu ataqeqatigiilluni inuunissamut ineriartornissamullu periarfissinneqaaqqullugit ikinnerussuteqartut kaammattorumavaat

Tapiissutit

Inatsisissatut siunnersuut naapertorlugu anguniarneqarpoq tunngaviusumik atuarfiit namminersortut pilersinneqarsinnaajumaartut illoqarfimmi atuarfimmi atuartumut ataatsimut ukiumut kommunitut ataatsimoortumik tapiissutitut tunniunneqartartut

angepataannik tapiissutisisarnissaat. Danmarkimi tapiissuteqartarnermi maleruagassat mumittuannik illutanut immikkut tapiissutinik, siunertanulluunniit aalajangersimasunut immikkuullarissumik tapiissutinik allanik tunniussisoqartassanngilaq. Tapiissuteqartarnermut maleruagassat Danmarkimi tapiissuteqartarnermut maleruagassanut sanilliullugit pisariillisagaapput.

Inatsisissatut siunnersuummi § 18, imm. 2, naapertorlugu tunngaviusumik atuarfiit namminersortut atuarfiup illutaasa sananeqarnerinut kiisalu taamaaqataanik aningaasaliinernut kommunalbestyrelsinit tapiiffigineqarsinnaanermut taarsigassarsinneqarsinnaanermullu periarfissamik ammaassivigineqarput. Tapiissutinik taarsigassarsianilluunniit taamaattunik tunniussinissamut kommunalbestyrelsit pisussaatinniarneqanngillat. Tunngaviusumik atuarfimmu namminersortumut tapiissuteqarnissamut aamma/imaluunniit taarsigassarsitsinissamut soqutiginninnerlutik periarfissaqarnerlutillu oqartussaaffiit ataasiakkaarlutik nammineerlutik naliliisarnissaat anguniarneqarpoq.

Atuartumut ataatsimut akiliutip annikillineqarnissaanut periuserineqartoq matuma assigaa. A-ngajoqqaat atuartumut akiliutaasa appartinneqarnissaannut § 18, imm. 1, naapertorlugu immikkut tapiissuteqarnissaq qinnuteqaateqarnikkut kommunalbestyrelsit toqqarsinnaavaat. Tamatuma isummerfiginissaa kommunit ataasiakkaat nammineerlutik aalajangigassaraat. Tapiissutinik amerlanerusunik atuarfiit namminersortut piumasaqarsinnaanngillat.

Taamaalilluni atuarfiit namminersortut pilersinneqarnerat aallaavittut isigalugu Namminersornerullutik Oqartussat aningaasartuuteqarnerunerannik kinguneqartussaannngilaq. Kommuninullu aningaasartuuteqarnerunermik tamanna kinguneqassappat, tamanna kommunip ataatsip nammineerluni aalajangigassaraa.

Ataatsimiititaliami ilaasortat amerlanerussuteqartut Siumumeersut, Atassummeersut Demokraatineersullu inatsisissat siunnersuut isumaqatigalugu isumaqatigiissutigaa Namminersornerullutik Oqartussat meeqqat atuarfianni atuartumut ataatsimut tapiissutigisartagaasa angeqataannik atuarfimmi namminersortumi atuartumut ataatsimut tapiissuteqartoqartassasoq.

Ataatsimiititaliamissaq amerlanerussuteqartut Siumumeersut Atassummeersullu aningaasanik tapiissuteqartarneq pillugu atuarfiit marluk taakku taamaalillutik assigiimmik periarfissinneqarmata iluarisimaarpaat.

Tamatuma saniatigut amerlanerussuteqartut taakku atuarfimmu namminersortumut aningaasanik tapersiiumanerlutik kommunit nammineerlutik aalajangernissamut annertuumik periarfissiivigineqarmata iluarisimaarpaat. Kommunit nammineersinnaanerat taamaalilluni inatsisissatut siunnersuutikkut annertuumik ataqineqarmat ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut iluarisimaarpaat.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut ilaasortaataat Inuit Ataqatigiinneersaq isumaqarpoq siunnersuut nutaaq, siusinnerusukku saqqummiunneqartumut sanilliullugu, allannguutinik ikittuaraannarnik taamaallaat imaqartoq. Taakkunani pisortat ingerlatsinermut tapiissutaasa (§ 16) angissusiinik aamma illutanut

sanaartormullu pisortat tapiissutaasa angissusiinik (§ 18 aamma § 19), atuarfiit namminersortut naatsorsuutigisinnaasassaannik, imaqartunik aalajangersakkat pineqarput. Taamaammat Inuit Ataqatigiit isumaqarput siunnersuut maannakkut saqqummiunneqartoq imarisamigut siunnersuutip siunnerusukkut saqqummiunneqartup tunngavianik suli tunngaveqartoq.

Inatsisissatut siunnersuut manna akuersissutigineqarpat Kalaallit Nunaat atuarfinnik assigiinngitsunik marlunnik atuarfeqalissaaq:

Aappaa tassa "Atuarfitsialak" atuarfik atuisunut akiliutitaqanngitsaq. Atuarfiup aappaa tassaalissaaq atuarfik angajoqqaat meeqqamulluunniit angajoqqaarsiat atuartuuteqarumagunik akiliuteqarfigisassaat.

Siunnersuutikkut anguniarneqarpoq atuarfinnut namminersortunut taakkununga pisortat ingerlatsinerumut tapiissutaannik Namminersornerullutik Oqartussat kommunit illoqarfinni atuartumut ataatsimut ataatsimoortumik tapiissutigisartagaasa angeqataannik (§ 16) tunniussisoqartassasoq. Ullumikkut Kalaallit Nunaanni illoqarfimmi atuartumut ataatsimut tapiissutigineqartartut kr. 22.215-iusut angeqatigaat, pisortallu meeqqanut atuarfiutaat angajoqqaat atorunnaarniariarpasuk, aningaasat taakku meeqqat atuarfianni atuartut ataasiakkaat atuarfimmumut namminersortumut pilersinneqartumut nooqatigissallugit.

Kalaallit Nunaanni atuarfiit namminersortut

Siunnersuutip saqqummiunneqarneranut tunngaviit ilagaat Nuummi angajoqqaat ilaasa, atuarfimmik namminersortumik - Nuuk Internationale Friskolimik (NIF) - pilersitsinissamik kissaateqartut saaffiginnissutaat. Manna tikillugu NIF-mi angajoqqaat atuarfimmik namminersortumik pilersitsinissamut pilersaarummik timalimmik saqqummiussisuni kisiartaapput.

Inatsisissatulli siunnersuut akuersissutigineqassagaluarpat atuarfiit namminersortut Kalaallit Nunaanni sumiluunniit pilersinneqarsinnaalissapput, tassalu imaappoq, aamma illoqarfinni Nuup avataaniittuni.

Ataatsimiititaliami ilaasortat amerlanerussuteqartut Siumumeersut, Atassummeersut Demokraatineersullu isumaqarput, angajoqqaat ilaat kissaateqarnerminnik saqqummiussissagaluarpata, nunatsinni kommunit amerlanersaanni atuarfinnik namminersortunik pilersitsinissaq pivusorsortumik periarfissaqalissasoq. Taamaalilluni kommunit innuttaqqortuut atuarfinnik namminersortunik pilersitsinissamut kisimik periarfissaqassanngillat. Atuarfiit namminersortut taamaallaat 25-iniit 50-inut atuartuutillit Danmarkimi takussaanagerat assersuutissaavoq.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut ilaasortaataat Inuit Ataqatigiinneersaq isumaqarpoq Nuuk eqqaassanngikkaanni, illoqarfiit allat, atuarfinnik namminersortunik pilersitsinissamut akissaqarnaviannngitsut. Inuiaqatigiinni

avissartuunnermik anginerulersitsisinnaasunik atuarfinnik immikkoortunik pilersitsinissamut Inuit Ataqtigiit akerliupput.

Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut ilaasortaata Demokraatineersup atuarfiit namminersortut sapinngisamik innuttat amerlanersaannut iluaqutissaalerumaartut kissaatigaa, isumaqarlunilu naalakkersuinikkut tamakkiisumik tapersersuisoqarpat tamanna aatsaat anguneqarsinnaasoq. Taamaammatt atuarfiit namminersortut sanaartugassanik suliasaminnut 10/40/50-mik aaqqissuussinerup assinganik taarsigassarsinnaalersillugit periarfissiisoqaqqullugu Demokraatit allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussiniarput. Tamanna iluatsissinnaappat meeqqamik atuarfimmi namminersortumiititsisinnaaneq ullumikkut atuareernerup kingorna meeqqamik sunngiffimmi aaqqissuussinermititsisinnaanermut akiliutip angeqataanik angajoqqaanut akiliuteqartitsisoqarsinnaassaaq. Atuarfiit namminersortut nammineerlutik atuarfimmi sunngiffimmut aaqqissuussinermik atuisussaammata meeqqamik atuarfimmi namminersortumiititsineq taamaalilluni angajoqqaanut immikkut akeqartussaannigilaq.

Ataatsimiititaliami ilaasortat amerlanerussuteqartut Siumumeersut,
Atassummeersullu inatsisissatut siunnersuut ilusimisut iluseqarluni akuersissutigineqaqqullugu inassutigaa.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut ilaasortaata Inuit Ataqtigiinneersup makku tunngavigalugit inatsisissatut siunnersuut itigartitsissutigineqassasoq inassutigaa:

Inatsisissatut siunnersuut manna akuersissutigineqassagaluarpat Inuit Ataqtigiit paasinninnerat malillugu tamanna inuiaqatigiinnik agguluinermik peqqinnangitsumik, atuartut ilaasa atuarfimmi namminersortumiinnerannik, atuartullu ilaasa meeqqat atuarfianniinnerannik, ingerlaannartumik kinguneqassaaq. Inuiaqatigiit taamatut aggulunneqarnissaannut, angajoqqaat meeqqallu akornanni paaseqatigiinnerup, innimigeqatigiinnerup, akisussaassusermik misigisimanerup inunnillu allanik ataqinninnerup inerisarneqarnissaannik ilungersuutiginninnermik qatangiinnartitsisinnaasumut, Inuit Ataqtigiit tungaanniit peqataasoqarumangilaq.

Inatsisartut Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliaat taama oqaaseqarluni inatsisissatut siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Doris Jakobsen,
Siumut, siulittaasoq

Isak Davidsen, Atassut
siulittaasup tullia

Jens Napaattoq,
Siumut

Henriette Rasmussen,
Inuit Ataqtigiit

Marie Fleischer,
Demokraatit